

Όψεις Θρησκευτικής Μισαλλοδοξίας - 2

Ορθοδοξία / Θρησκευτικός φανατισμός

Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Γεωργόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

2. Ο Ιωάννης Χους (1363-1415). Υπήρξε μία εξέχουσα Τσεχική προσωπικότητα, η οποία συναριθμείται στις πλέον αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις για το πού μπορεί να οδηγήσει η τυφλή θρησκευτική μισαλλοδοξία.

Πρόκειται για ρωμαιοκαθολικό κληρικό, καθηγητή και πρότανη του Πανεπιστημίου της Πράγας, εξαιρετικό και ενθουσιώδη ιεροκήρυκα, οξυννούστατο άνθρωπο, μαχητικό υπερασπιστή των ιδεών του, ο οποίος, επιπλέον, συνέβαλε καίρια με τη χρήση της τσεχικής γλώσσας στα γραπτά και στα κηρύγματα του στο να θεωρηθεί πατέρας της τσεχικής γλώσσας στο χώρο της φιλολογικής εξέλιξης της.

Αιτία του διωγμού του υπήρξε η κριτική του στην απολυταρχία του παπικού θεσμού, αρνούμενος ότι ο απόστολος Πέτρος ήταν αρχηγός της Εκκλησίας και κατ' επέκταση, ο υποτιθέμενος διάδοχός του, ο εκάστοτε πάπας. Υποστήριζε, ότι εάν ο πάπας είναι φιλάργυρος τότε είναι τοποτηρητής, όχι του Χριστού, αλλά του Ιούδα του Ισκαριώτη.

Το ίδιο δριμύτατη υπήρξε η κριτική του και στα λυσίποινα πού τα θεωρούσε ως σιμωνία. Στα ανωτέρω πρέπει, επιπλέον, να προστεθούν η αυστηρή κριτική του για την ηθική διαφθορά του ρωμαιοκαθολικού κλήρου της εποχής του, το αίτημα του για επιστροφή στην αρχαία πράξη της Εκκλησίας για μετάληψη των πιστών και από τα δύο ευχαριστιακά είδη, όπως και η υιοθέτηση ορισμένων θέσεων του Ι. Ουίκλιφ.

Η ευρύτατη απήχηση των ιδεών του, κάτι στο οποίο συνέβαλε και η χρήση της τσεχικής γλώσσας και η ρητορική ευ- γλωττία του, θορύβησε τόσο την τοπική ρωμαιοκαθολική ηγεσία όσο και τη Ρώμη. Έτσι, άρχισαν τα μέτρα εναντίον του, όπως η απομάκρυνση του από το Πανεπιστήμιο, η απαγόρευση ομιλιών, το κάψιμο των έργων του και η κλήση του για να παρουσιαστεί σε εκπρόσωπο της Ιεράς Εξέτασης. Η άρνηση του να εμφανιστεί ενώπιον του ιεροεξεταστή (του μετέπειτα πάπα Μαρτίνου Ε΄) οδήγησε στον αφορισμό του από τον πάπα.

Ο αφορισμός του μάλιστα ανακοινώθηκε δημόσια στις 15-5-1411 σε όλους τούς ναούς της Πράγας και ακολούθησε η απόφαση εξορίας του από το ρωμαιοκαθολικό αρχιεπίσκοπο της πόλης. Λόγω της υψηλής εκτίμησης προς το πρόσωπό του,

ευρισκόμενος εκτός Πράγας, πείστηκε από τον αυτοκράτορα Σιγισμούνδο, να παρουσιαστεί στη σύνοδο της Κωνσταντίας, τη 16η «Οικουμενική» των Ρωμαιοκαθολικών, για να δώσει απαντήσεις και διευκρινήσεις για τις θέσεις του και τις εναντίον κατηγορίες του.

Έχοντας πειστεί από τις διαβεβαιώσεις του αυτοκράτορα, ότι εγγυάται αυτός τη σωματική του ακεραιότητα και την προσωπική του ελευθερία παρουσιάστηκε ενώπιον της συνόδου. Αρνούμενοι να αποδεχθούν τις απαντήσεις του και αδιαφορώντας για τις αυτοκρατορικές εγγυήσεις πού αποδείχθηκαν άνευ αντικρίσματος με εντολή της συνόδου συνελήφθη και φυλακίστηκε.

Στη φυλακή βασανίστηκε επί μήνες και του ασκήθηκε αφόρητη ψυχολογική πίεση για ανακαλέσει τις θέσεις του. Στην τελευταία δημόσια κλήση προς απολογία ενώπιον της συνόδου, αφού για μία ακόμη φορά αρνήθηκε να ανακαλέσει, σε μία έξοχως ατιμωτική και ευτελιστική διαδικασία **αποφασίστηκε, ως αμετανόητος αιρετικός, να καεί ζωντανός**. Τα τελευταία λόγια των παπικών επισκόπων πού άκουσε ήταν: **«Τώρα παραδίνουμε την ψυχή σου στο διάβολο»**.

Με μία επιβλητική πομπή, όπως αναφέρουν οι ιστορικές πηγές, οδηγήθηκε για να καεί ζωντανός προ των πυλών της Πράγας, αρνούμενος για τελευταία φορά να ανακαλέσει. Ενώ οι φλόγες τύλιγαν πια το σώμα του τα τελευταία λόγια του που ακούστηκαν ήταν να ψάλει: *« Ιησού, Υιέ του Δαβίδ, ελέησέ με »*.

Η σκληρή και ειδικής πράξη τιμωρίας του αλλά και το ηρωικό του φρόνημα ενίσχυσαν τούς οπαδούς του να συνεχίσουν την αντίσταση εναντίον της Ρώμης, η οποία τον φοβόταν και νεκρό. Έτσι, όταν αναλώθηκε το σώμα του από τη φωτιά, συγκέντρωσαν την τέφρα και την έριξαν στον Ρήνο για να μη την συλλέξουν οι πολυάριθμοι οπαδοί και φίλοι του. Ο απόηχος του αγώνα και του φρικτού τέλους του έμεινε ισχυρός. Εκατό και πλέον χρόνια αργότερα, ο Λούθηρος θα δηλώνει : *« Είμαστε όλοι Χουσίτες »*.

Το κάψιμο και του Ι. Χους καταγράφηκε στην ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού ως μία ακόμη αποτρόπαια πράξη φανατισμού και θρησκευτικής μισαλλοδοξίας. Τίθεται όμως εδώ ένα επιπλέον ερώτημα. Πώς μπορεί να θεωρείται « Οικουμενική» μία σύνοδος, πού λαμβάνει ως απόφαση το να καεί ζωντανός ένας άνθρωπος; Η απάντηση στο ερώτημα, πιστεύουμε, είναι εύκολη.

3. Ο Ιερώνυμος εκ Πράγας (1374-1416): Υπήρξε άνθρωπος εξαιρετικής παιδείας, Βοημός θεολόγος, ακροατής του Ι. Ουίκλιφ και φίλος του Ι. Χους. Λόγω της μεγάλης παιδείας του ο βασιλιάς της Πολωνίας Λαδισλάος του ανέθεσε να

οργανώσει το Πανεπιστήμιο της Κρακοβίας.

Ταυτοχρόνως υπήρξε και φλογερός ιεροκήρυκας, ο οποίος τόλμησε να ελέγξει τη Ρώμη για τις θεολογικές αυθαιρεσίες της και να εκφράσει την αντίδραση του εναντίον της με το δημόσιο κάψιμο κάποιων παπικών αφέσεων.

Αν και φίλος του Ι. Χους, ενώ αρχικά είχε αποφασίσει να του συμπαρασταθεί υπερασπιζόμενος τις ιδέες του, λόγω δειλίας άλλαξε γνώμη, εγκατέλειψε την προσπάθεια και έφυγε.

Παρά όλα αυτά συνελήφθη και οδηγήθηκε σιδηροδέσμιος ενώπιον της συνόδου της Κωνσταντίας. Φυλακίστηκε και βασανίστηκε αγρίως με αποτέλεσμα να καταδικάσει και τον Ι. Ουίκλιφ και τον Ι. Χους. Λίγο αργότερα συγκλονίστηκε για την ενέργειά του και μετανόησε πικρά γι' αυτή την πράξη του.

Ζήτησε δημόσια ακρόαση από τη σύνοδο. Και ενώ όλοι περίμεναν για μία ακόμη φορά να ακούσουν τη δημόσια ομολογία καταδίκης του δασκάλου και του φίλου του, άκουσαν την ανάκληση της προηγούμενης καταδίκης τους, τη δημόσια αυτοκριτική του για την πράξη δειλίας του και τη διακήρυξή του ότι επιμένει στις ιδέες του προκαλώντας έντονη αναστάτωση.

Εντυπωσιάζει, όντως, η τοποθέτησή του με την οποία, ενώπιον της συνόδου, διόρθωνε το λάθος του: *« Απ' όλες τις αμαρτίες πού έκανα από τα νεανικά μου χρόνια, καμία δεν ζυγίζει βαρύτερα στη σκέψη μου και καμία δεν πιέζει καταθλιπτικότερα τη συνείδησή μου απ' αυτή πού διέπραξα μέσα σ' αυτήν την αίθουσα όταν συναίνεσα στην κατάφωρη αδικία πού διαπράχθηκε κατά του Ουίκλιφ και κατά του Ιωάννη Χους, του αγίου εκείνου μάρτυρα, φίλου και διδασκάλου μου.*

Την εξομολογούμαι από τα βάθη της καρδιάς μου και δηλώνω με αποτροπιασμό ότι από επαίσχυντη λιγοψυχία, από φόβο προς το θάνατο, καταδίκασα τις διδασκαλίες τους. Γι' αυτό το λόγο ικετεύω τον Παντοκράτορα Θεό να συγχωρήσει τις αμαρτίες μου και ιδιαιτέρως αυτή εδώ τη βδελυρότερη απ' όλες».

Το αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας του υπήρξε εξόχως δεινό. Ήταν το δεύτερο πρόσωπο, πού το καταδίκασε να καεί ζωντανό μία, υποτίθεται, «Οικουμενική» σύνοδος, ως φορέα αιρετικών αντιλήψεων. Οδηγήθηκε στον τόπο της εκτέλεσης του ψάλλοντας θρησκευτικούς ύμνους και κήκε ζωντανός στις 30-5 -1416. Τα τελευταία λόγια του ήταν: **«Κύριε, Παντοδύναμε Πατέρα, σπλαχνίσου με και συγχώρεσε τις αμαρτίες μου, καθώς το γνωρίζεις, ότι πάντοτε αγάπησα την αλήθεια Σου».**

Όπως η τέφρα του δασκάλου του Ι. Ουίκλιφ πετάχτηκε από τούς διώκτες του στον παραπόταμο Σουίφτ της Αγγλίας και του φίλου του Ι. Χους στον ποταμό Ρήνο, στον ίδιο ποταμό ρίχτηκε και η δική του. Μία ακόμη φρικτή πράξη θρησκευτικής μισαλλοδοξίας προστέθηκε στην αλυσίδα τέτοιων ειδικών γεγονότων πού έχει καταγράψει η παγκόσμια ιστορία.

<http://bit.ly/2mS1nXd>